

Pregled poslovanja morskog ribolova u Šibensko-kninskoj županiji od 2012. do 2016. godine

Ljubetić, Deni

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:555090>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-28**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**PREGLED POSLOVANJA MORSKOG
RIBOLOVA U ŠIBENSKO-KNINSKOJ ŽUPANIJI
OD 2012. DO 2016. GODINE**

Mentorica:

doc. dr. sc. Slađana Pavlinović Mršić

Student:

Deni Ljubetić

Split, rujan 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OPIS PROMATRANIH PODUZEĆA	2
2.1. RIBA MARIS d.o.o.....	2
2.2. JASTOG d.o.o.	3
2.3. PAGAR d.o.o.	3
3. ULOGA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U SUVREMENOM POSLOVANJU. 4	4
3.1. Pojam i značaj financijskog izvještavanja.....	4
3.2. Glavni instrumenti financijskog izvještavanja	4
3.2.1. Glavne značajke bilance	5
3.2.2. Glavne značajke računa dobiti i gubitka	13
4. USPOREDBA REZULTATA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	15
4.1. Pokazatelji likvidnosti odabranih poduzeća	15
4.2. Pokazatelji rentabilnosti odabranih poduzeća	18
4.3. Pokazatelji ekonomičnosti odabranih poduzeća.....	20
5. RASPRAVA	22
6. ZAKLJUČAK.....	24
LITERATURA	25
PRILOZI	27
SAŽETAK.....	33
SUMMARY.....	34

1.UVOD

Predmet ovog rada je usporedba nekoliko poduzeća odnosno rezultata njihovog poslovanja na temelju registra godišnjih javnih izvještaja za vremensko razdoblje od 2012. – 2016. godine. godine. U Šibensko-kninskoj županiji trenutno posluju četiri poduzeća čija je glavna djelatnost morsko ribarstvo. To su Riba Maris d.o.o., Jastog d.o.o., Pagar d.o.o. i Gama Plus d.o.o. Kako novootvoreno poduzeće Gama Plus d.o.o. posluje samo godinu dana, nisu dostupni podaci za promatrani period pa za navedeno poduzeće nije izvršena financijska analiza poslovanja.

Ovaj je rad napravljen na temelju prikupljanja i analize sekundarnih izvora podataka. Sekundarni podaci koji su korišteni u ovom radu dostupni su u znanstvenoj i stručnoj literaturi vezanoj uz financijska izvješća i pokazatelje uspješnosti poslovanja. Prilikom analize financijskih izvještaja i pokazatelja uspješnosti poslovanja korištena su službena financijska izvješća odabranih poduzeća koja su objavljena na službenim web stranicama FINA servisa.

Sadržaj i struktura rada koncipirani su u pet poglavlja.

Prvo poglavlje govori o cilju i svrsi rada, izvorima podataka te strukturi rada. U drugom poglavlju opisane su glavne značajke poduzeća za koje će se vršiti financijska analiza. Treće poglavlje govori značaju financijskog izvještavanja u suvremenom poslovanju te su prikazane najvažnije značajke bilance i računa dobiti i gubitka odabranih poduzeća. U četvrtom poglavlju izvršena je usporedba rezultata uspješnosti poslovanja odabranih poduzeća. U petom poglavlju prikazana je rasprava rezultata. U šestom poglavlju dan je zaključak rada koji je donesen na temelju istražene literature. Na kraju rada nalazi se popis bibliografskih jedinica na temelju kojih je napravljen ovaj rad.

2. OPIS PROMATRANIH PODUZEĆA

U Šibensko-kninskoj županiji trenutno posluju četiri poduzeća čija je glavna djelatnost morsko ribarstvo. To su Riba Maris d.o.o, Jastog d.o.o, Pagar d.o.o i Gama Plus d.o.o. U ovom poglavlju biti će opisana poslovanja prva tri navedena poduzeća za razdoblje od 2012. - 2016. godine. Sva tri poduzeća zajedno karakterizira činjenica da spadaju u mikropoduzeća tj. imaju godišnje manje od 10 radnika zaposleno te im je godišnji poslovni prihod manji od 2.000.000,00 eura.

2.1. RIBA MARIS d.o.o.

Poduzeće RIBA MARIS d.o.o. osnovano je 2012. godine sa sjedištem u Zadarskoj 71 u Šibeniku. Poduzeće spada u mikropoduzeće čija je glavna djelatnost morski ribolov. Osnivač poduzeća je Vedran Mudronja, a poduzeće ukupno broji 2 zaposlenika. Porijeklo kapitala društva je 100 % domaći kapital prema Državnom zavodu za statistiku (DZS).

Registrirane djelatnosti poduzeća prema NKD 2007 su: djelatnost gospodarskog ribolova, djelatnost maloprodaje, veleprodaje, uzgoja, prerade i skladištenja ribe i drugih morskih organizama, djelatnost uzgoja riba i drugih morskih organizama, savjetodavna djelatnost u području ribarstva, gospodarenje ribama slatkih kopnenih voda, kupnja i prodaja robe, obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu, zastupanje inozemnih tvrtki, turističke usluge u nautičkom turizmu, pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane te pripremanje i usluživanje pića i napitaka, pružanje usluga smještaja, popravak, obnavljanje opreme i strojeva, bojenje, čišćenje brodova, djelatnost iznajmljivanja plovila, tegljenje i potiskivanje brodova i drugi pomorski plovidbeni poslovi, povremeni prijevoz putnika u obalnom pomorskom prometu, prijevoz za vlastite potrebe i pružanje usluga informacijskog društva.¹

¹ Opći podaci poduzeća Riba Maris d.o.o. dostupno na: <http://www.poslovna.hr/lite/riba-maris/1304339/subjekti.aspx>

2.2. JASTOG d.o.o.

Poduzeće JASTOG d.o.o. osnovano je 1992. godine sa sjedištem u ulici Knezova Bribirskih 63 u Primoštenu. Poduzeće spada u mikropoduzeće čija je glavna djelatnost morski ribolov. Poduzeće broji samo jednog zaposlenika koji je ujedno i osnivač i jedini član, direktor uprave Tomislav Gašperov. Temeljni kapital ovog poduzeća je 20.000,00 kuna.²

2.3. PAGAR d.o.o.

Poduzeće PAGAR d.o.o. osnovano je 1990. godine sa sjedištem u ulici Podvrh 11 u Tribunju. Poduzeće spada u mikropoduzeće čija je glavna djelatnost morski ribolov prema NKD 2007. Vlasnik i jedina osoba ovlaštena za zastupanje je Zoran Podvorac koji je i jedini član uprave. Temeljni kapital društva je 81.500,00 kuna.

Registrirane djelatnosti ovog poduzeća su ribarstvo, trgovina na malo ribama, školjkama i rakovima, ponuda smještaja za kraći boravak i prijevoz morem i priobaljem.³

² Opci podaci poduzeća Jastog d.o.o. dostupno na:

<http://www.poslovna.hr/lite/jastog/366531/subjekti.aspx>

³ Opci podaci poduzeća Pagar d.o.o. dostupno na:

<https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/pagar/Detailno/78331>

3. ULOGA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U SUVREMENOM POSLOVANJU

Financijski izvještaji sadrže niz informacija potrebnih za upravljanje poduzećem, pa otuda i njihov značaj i svrha sastavljanja. Dakle, financijski izvještaji pružaju informacije koje su podloga za donošenje poslovnih odluka.

3.1. Pojam i značaj financijskog izvještavanja

Financijske izvještaje sastavlja računovodstvo kao funkcija unutar poduzeća čiji je zadatak pružanje kvantitativnih informacija i to primarno financijske prirode o ekonomskoj aktivnosti poduzeća kao ekonomskog subjekta (Guzić, 2006:38). Sve informacije koje pruža računovodstvo trebaju se sastaviti u formi koja je prepoznatljiva i iskoristiva za korisnike računovodstvenih informacija. Oblik u kojoj se prezentiraju računovodstvene informacije korisnicima ovisi o tome za koga se pripremaju.

Financijski izvještaji nastaju na temelju poslovnih događaja. Poslovni je događaj u pravilu događaj s određenim financijskim učinkom na poduzetnika (nabava sirovina i materijala, prodaja proizvoda, isplata plaća, primanje kredita). Poslovni događaji se prvobitno iskazuju u poslovnim knjigama poduzetnika, iz kojih se unose u financijske izvještaje (Bešvir, 2008:33).

Zakonom o računovodstvu određena su temeljna financijska izvješća, obveze sastavljanja, revidiranja i objavljivanja izvješća ovisno o veličini poduzeća, kao i kriteriji za određivanje veličine poduzeća – mala, srednje velika i velika.

3.2. Glavni instrumenti financijskog izvještavanja

Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu poduzetnika. Financijski izvještaj koji daje informacije o financijskom stanju poduzetnika naziva se bilanca, a financijski izvještaji koji daju informacije o financijskom prometu poduzetnika nazivaju se račun dobiti i gubitka te izvještaj o novčanom tijeku. U financijske izvještaje koji daju „pomoćne“ informacije spadaju izvještaj o promjenama kapitala (glavnice) i bilješke uz financijske izvještaje.

Temeljna financijska izvješća u Hrvatskoj prema Zakonu o računovodstvu (NN, 120/16) su:

1. Bilanca,
2. Račun dobiti i gubitka,
3. Izvještaj o novčanom tijeku,
4. Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice),
5. Bilješke uz financijske izvještaje.

Prema zakonu, mali poduzetnici nisu obvezni sastavljati izvješća o novčanom tijeku, a sastavljaju i skraćena financijska izvješća, dok su veliki poduzetnici dužni sastaviti i godišnje izvješće – u njemu trebaju biti iznijeti podaci o važnim poslovnim događajima u poslovnoj godini, vjerodostojnom i vjerojatnom budućem razvoju poslovanja, aktivnostima istraživanja i razvoja, te informacije o stjecanju vlastitih dionica. Veliki i srednje veliki poduzetnici koji su organizirani kao dionička društva obvezni su jednom godišnje javno objaviti financijska izvješća (u obliku propisanom za male poduzetnike) i mišljenje revizora.

3.2.1. Glavne značajke bilance

Bilanca je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza na određeni dan (dan bilanciranja), a predstavlja dvostrani računovodstveni iskaz koji ima uravnoteženu desnu i lijevu stranu (lijeva strana u kojoj se iskazuje aktiva mora biti uvijek jednaka desnoj strani u kojoj se iskazuje pasiva). Bilanca predstavlja jedan od najznačajnijih financijskih izvještaja i sadrži temeljne informacije o financijskom položaju poduzeća, odnosno prikazuje financijsko stanje, situaciju ili položaj, te se još naziva Izvještaj o financijskom stanju ili Izvještaj o financijskom položaju, koji korisnicima (u prvom redu dioničarima) i drugim vjerovnicima ukazuje na financijsku situaciju ili položaj trgovačkog društva u određenom trenutku (Tracy, 1996:27).

Pod financijskim položajem uobičajeno se podrazumijeva stanje i međuodnos imovine, obveza i kapitala poduzeća. Temeljno načelo Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja nalaže kako je svaki subjekt dužan objaviti informacije koje korisnicima njegovih financijskih izvještaja omogućuju da ocijene vrstu i financijske učinke poslovnih djelatnosti kojima se bavi te gospodarsko okružje u kojem posluje.

Elementi koji su u izravnom odnosu s mjerenjem financijskog položaja jesu sredstva (imovina), obveze i glavnica (kapital). Upravo ovi elementi sastavni su dio bilance. Stoga je

upravo bilanca temeljni financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj poduzeća i koji služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja. Prema tome, financijski položaj determinira sigurnost poslovanja poduzeća (Žager i Žager, 1999:34).

Aktiva sadrži sljedeće stavke (Popović i Vitez, 2000:354):

- Potraživanja za upisani a neplaćeni kapital,
- Dugotrajna imovina,
- Kratkotrajna imovina,
- Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda,
- Gubitak iznad visine kapitala,
- Izvanbilančni zapisi.

- ***Potraživanja za upisani a neplaćeni kapital***

Ovu poziciju bilance mogu imati poduzeća koja su prilikom osnivanja ili Dokapitalizacije imali upisani, ali još uvijek neplaćeni kapital ulagača.

- ***Dugotrajna imovina***

Dugotrajnu imovinu čini sva ona imovina koja trajno služi poslovnom procesu u poduzeću i unovčiva je u rokovima dužim od godine dana. Svrha ovog oblika imovine nije preprodaja (Ožanić, 2011: 29).

Može se raščlanjivati prema različitim kriterijima. U financijskim izvješćima uobičajena je sljedeća bilančna raščlana (Bolfek, Stanić i Tokić, 2011:78):

1. nematerijalna imovina: osnivački izdaci, izdaci za istraživanje i razvoj, patenti, licence, koncesije, goodwill, predujmovi za nematerijalna prava, zaštitni znaci i ostala slična prava;
2. materijalna imovina: zemljište i šume, građevinski objekti, postrojenja i oprema (strojevi), alati, pogonski i uredski inventar, namještaj i transportni uređaji (sredstva), predujmovi za materijalna sredstva, materijalna sredstva u pripremi, stambene zgrade i stanovi, ostala materijalna imovina;
3. financijska imovina: udjeli (dionice) u povezanim poduzećima, zajmovi povezanim poduzećima, sudjelujući interesi (participacije), ulaganja u vrijednosne papire, dani

kredit, depoziti i kaucije, obvezna dugoročna ulaganja, otkup vlastitih dionica, ostala dugoročna ulaganja;

4. potraživanja: potraživanja od povezanih poduzeća, potraživanja po osnovi prodaje na kredit, ostala potraživanja.

Nematerijalna imovina je imovina bez fizičkog oblika koju poduzeće drži radi korištenja u proizvodnji ili isporuci dobara i usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe. Zbog izostanka materijalnog (fizičkog) oblika, nazivamo ju još i neopipljivom imovinom. Nematerijalna imovina najčešće nema određenu realno ostvarivu utrživu vrijednost koju imaju ostali oblici imovine. Vrijednost se neopipljive imovine određuje utjecajem na povećanje profitne snage poduzeća (utvrđuje se drugim metodama procjene). Većina se ovih oblika imovine teško može realizirati u novčanom obliku. Ako neopipljiva imovina ima utrživost (moguće joj je izravno pripisati buduće novčane koristi), ona posjeduje i realno unovčivu vrijednost koju treba uzeti u obzir prilikom vrednovanja samog poduzeća (uvrstit će se u procjenu knjigovodstvene vrijednosti imovine poduzeća) (Cairns, 1996:360).

Materijalna imovina je onaj dio dugotrajne imovine koji ima materijalni, fizički oblik. Prije se imovina u skupini dugotrajna materijalna imovina nazivala i stalna sredstva, no taj naziv nije ispravan. "Stalna sredstva" nisu uistinu stalna ili trajna sredstva, osim zemljišta u vlasništvu društva. Stoga, pravilnije je reći da je to dugotrajna materijalna imovina kojom se društvo koristi više godina, kao što su zgrade, strojevi, oprema i uređaji, kamioni, viljuškari i slično. Nabavna cijena takve imovine, osim zemljišta, postupno se otpisuje tijekom svojeg vijeka trajanja.

Financijska imovina je onaj dio imovine koji nastaje ulaganjem slobodnih novčanih sredstava na rok duži od jedne godine (Žager i sur., 2008:54). Najčešći oblici dugotrajne financijske imovine pojavljuju se prilikom ulaganja novca u dugoročne vrijednosne papire (dionice, obveznice i sl.) te posuđivanjem novca, odnosno davanjem kredita drugim gospodarskim subjektima. Kao posljedica takvog ulaganja pojavljuje se pored povrata sredstava i određena naknada, a to je najčešće kamata ili dividenda.

Potraživanja u okviru stalne, dugotrajne imovine uglavnom se odnose na potraživanja od kupca za prodanu robu na kredit duži od jedne godine te na potraživanja od povezanih poduzeća. To je imovina u obliku prava, tj. nalaze se u prelaznom obliku između stvari (materijalne imovine) i novca.

- ***Kratkotrajna imovina***

Kratkotrajnu imovinu čini onaj dio ukupne imovine za koji se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u razdoblju kraćem od jedne godine (Žager i Žager, 1999:34). Međutim, pri definiranju kratkotrajne imovine treba uključiti i kriterij normalnog trajanja poslovnog procesa. U protivnom, primjerice u brodogradnji, mostogradnji i sličnim djelatnostima gdje proizvodni proces traje duže od 12 mjeseci, ne bi bilo kratkotrajne imovine.

- ***Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda***

Uvažavajući kriterije za razvrstavanje ukupne imovine poduzeća na kratkotrajnu i dugotrajnu, pojavljuju se plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja pojavljuju se najčešće prilikom isplata znatnijih iznosa za namjenu od koje će poduzeće lučiti korist u dužem razdoblju. To je slučaj s plaćenim premijama osiguranja, plaćenim pretplatama za stručnu literaturu, troškovima za investicijsko održavanje i sl. Slučaj plaćanja troškova unaprijed jesu i troškovi najamnine za pokretna dobra ili nekretnine. Sličan slučaj je i s nedospjelom naplatom prihoda koja se odnosi na prihode koji nisu mogli biti fakturirani, a na koje poduzeće ima utvrđeno pravo, npr. pravo na državnu potporu, subvenciju i sl.

- ***Gubitak iznad visine kapitala***

Gubitak iznad visine kapitala imat će oni poduzetnici koji su ostvarili gubitak iznad cjelokupnog kapitala.

- ***Izvanbilančni zapisi***

U izvanbilančnoj evidenciji vode se npr. tuđa roba zaprimljena u komisiju ili konsignaciju, vrijednosni papiri koji još nisu postali potraživanje, itd.

PODUZEĆE	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
RIBA MARIS d.o.o.	187.095	508.379	630.885	667.06	1.118.757
JASTOG d.o.o.	243.747	239.108	232.544	245.048	193.148
PAGAR d.o.o.	48.062	40.751	40.567	15.916	335

Tablica 1. Aktiva odabranih poduzeća u promatranom razdoblju

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Iz navedene tablice može se zaključiti kako poduzeće Riba Maris d.o.o. u promatranom vremenskom razdoblju bilježi stalan rast aktive. Suprotno tome, poduzeće Pagar d.o.o. bilježi pad aktive u značajnom iznosu. Poduzeće Jastog d.o.o. u promatranom razdoblju doživjelo je oscilacije rasta i pada aktive.

Pasiva

Izvori imovine ili pasiva, pokazuju nam odakle je poduzeće pribavilo svoju imovinu, tj. podrijetlo imovine. Primarno se imovina poduzeća formira ulaganjem samih vlasnika. No osim imovine vlasnika, za odvijanje poslova često su potrebna i dodatna sredstva. Poduzeće ih može pribaviti iz drugih izvora, od drugih pravnih ili fizičkih osoba, a to su najčešće vlasnici poduzeća, druga poduzeća (dobavljači), banke i druge financijske institucije, itd. (Ivanović, 1997:120)

Nabavkom imovine iz određenih izvora stvaraju se zapravo obveze prema vlasnicima te imovine. One se uglavnom sastoje u davanju novčane protuvrijednosti ili uvećavanju vrijednosti uložene imovine.

Bilanca prikazuje kojom imovinom poduzeće raspolaže, i s druge strane, odakle je tu imovinu pribavilo. Iz ovoga proizlazi i temeljna računovodstvena jednadžba prema kojoj vrijednost imovine mora biti jednaka vrijednosti obveza prema izvorima te imovine, odnosno računovodstvenim jezikom, aktiva mora biti jednaka pasivi.

Kapital i rezerve čine poziciju u pasivi bilance koja obuhvaća vlastite izvore financiranja poduzetnika. U dioničkim društvima kapital vlasnika predstavljen je kao dionička glavica. Kapital i rezerve se sastoje od sljedećih pozicija:

1. Temeljni – upisani kapital (prioritetne dionice – po nominalnoj vrijednosti; obične dionice – upisani kapital po nominalnoj vrijednosti);
2. Kapitalne rezerve – kapitalni dobitak (dodatno uplaćeno za kapital; suvišak ostvarene tržišne iznad nominalne vrijednosti običnih dionica);
3. Rezerve iz dobiti (zakonske rezerve, rezerve za vlastite dionice, statutarne rezerve i ostale rezerve);
4. Revalorizacijske rezerve;
5. Zadržana dobit (neraspodijeljena dobit; kumulirane zarade od početka poslovanja) ili preneseni gubitak;
6. Dobit ili gubitak poslovne godine;
7. Manjinski interes.

Temeljni (upisani) kapital je sastavni dio kapitala i rezervi, a daje informaciju o tome koliko su dioničari uplatili za dionice u dioničkom društvu ili članovi za udjele u društvu s ograničenom odgovornošću, a ta je informacija registrirana na trgovačkom sudu (Temeljni kapital, dostupno na: <http://www.poslovni.hr/leksikon/temeljni-kapital-1050>).

Kapitalne rezerve (kapitalni dobitak) oblikuju se iz slobodnog i neupisanog ulaganja dioničara ili članova društva u društvo. Mogu nastati i od smanjenja temeljnog kapitala koji nije isplaćen, od prodaje vlastitih dionica po cijeni većoj od cijene nabave vlastitih dionica ili udjela i dr. Kapitalni dobitak iskazuje se u okviru kapitalnih pričuva i daje informaciju o tome da je poduzetnik kupio vlastite (trezorske) dionice te ih je prodao po većoj cijeni od nabavne, odnosno da je ostvario dobitak od prodaje vlastitih dionica. Kapitalni gubitak daje informaciju o tome da je poduzetnik kupio vlastite dionice i prodao ih po cijeni manjoj od nabavne, odnosno da je ostvario gubitak od prodaje vlastitih dionica.

Revalorizacijske rezerve su sastavni dio kapitala i rezervi, a daju informaciju o tome da je poduzetnik povećavao vrijednost dugotrajne imovine u aktivni svođenjem na *fer* vrijednost. Primjerice, u slučaju povećanja tržišne vrijednosti zemljišta ili dionica koje poduzetnik posjeduje i iskazuje u okviru dugotrajne imovine provodi se revalorizacija kojom se povećava

navedena imovina u aktivi bilance, a u pasivi bilance se iskazuje povećanje revalorizacijskih rezervi u okviru kapitala i rezervi.

Zadržana dobit je sastavni dio kapitala i rezervi, a daje informaciju o tome kolika je svota dobitka ostvarena u prethodnim obračunskim razdobljima a nije isplaćena dioničari mail i članovima društva s ograničenom odgovornošću (Zadržana dobit, dostupno na: <http://www.poslovni.hr/leksikon/zadrzana-dobit-1584>).

Preneseni gubitak je sastavni dio kapitala i rezervi, a daje informaciju o tome kolika je svota gubitka ostvarena u prethodnim obračunskim razdobljima, a koja nije pokrivena (nadoknađena) iz ostvarenog dobitka ili rezervi poduzetnika.

Dobit (gubitak) poslovne godine je sastavni dio kapitala i rezervi, a daje informaciju o tome koliku je svotu neto-dobitka ili gubitka (koja se unosi iz računa dobiti i gubitka) ostvario poduzetnik u obračunskom razdoblju. U slučaju da je poduzetnik ostvario gubitak koji je veći od ukupne svote kapitala i rezervi, svota gubitka koja je veća od ukupne svote kapitala i rezervi unosi se u poziciju gubitak iznad visine kapitala u aktivi bilance.

Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove čine poziciju u pasivi bilance koja obuhvaća sadašnje obveze za očekivane buduće troškove. Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove čine kvazi-obvezu zbog toga što se očekivani budući troškovi mogu i ne moraju pojaviti. Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove mogu biti: rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze, rezerviranja za porezne obveze te druga rezerviranja (rezerviranja za rizike u jamstvenom – garantnom roku, rezerviranja za potencijalne gubitke po započetim sudskim sporovima).

Obveze se u bilanci prikazuju kao dugoročne i kratkoročne. **Dugoročne obveze** supozicija u pasivi bilance koja obuhvaća obveze koje je poduzetnik dužan platiti u roku dužem od 12 mjeseci. Dugoročne obveze se sastoje od: obveza prema povezanim poduzetnicima, obveza za zajmove, depozite i slično, obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama, obveza za predujmove, obveza prema dobavljačima, obveza po vrijednosnim papirima, obveza prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi, ostalih dugoročnih obveza te odgođene porezne obveze.

Kratkoročne obveze su pozicija u pasivi bilance koja obuhvaća obveze koje je poduzetnik dužan platiti u roku od 12 mjeseci. U njih ubrajamo: obveze prema povezanim poduzetnicima, obveze za zajmove, depozite i slično, obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama, obveze za predujmove, obveze prema dobavljačima, obveze po vrijednosnim papirima, obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi, obveze prema zaposlenicima – za isplatu plaća radnicima, obveze za poreze, doprinose i slična davanja, obveze s osnove udjela u rezultatu, obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji te ostale kratkoročne obveze.

Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja čini poziciju u pasivi bilance. Obuhvaća primjerice troškove koji se odnose na obračunsko razdoblje a za koje nije primljen račun od dobavljača pa se te obveze prema dobavljačima privremeno iskazuju u navedenoj poziciji. Prihod budućeg razdoblja su primjerice prihodi koji se mogu iskazati tek po naplati, recimo prihodi od državnih potpora.

PODUZEĆE	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
RIBA MARIS d.o.o.	187.095	508.379	630.885	667.06	1.118.757
JASTOG d.o.o.	243.747	239.108	232.544	245.048	193.148
PAGAR d.o.o.	48.062	40.751	40.567	15.916	335

Tablica 2. Pasiva odabranih poduzeća u promatranom razdoblju

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Iz navedene tablice može se zaključiti kako poduzeće Riba Maris d.o.o. u promatranom vremenskom razdoblju bilježi stalan rast pasive. Suprotno tome, poduzeće Pagar d.o.o. bilježi pad pasive u značajnom iznosu. Poduzeće Jastog d.o.o. u promatranom razdoblju doživjelo je oscilacije rasta i pada pasive.

3.2.2. Glavne značajke računa dobiti i gubitka

Za razliku od bilance, koja pruža informacije na određeni datum, račun dobiti i gubitka je dinamički financijski izvještaj koji pruža informacije i daje prikaz ostvarenih prihoda, rashoda, bruto dobitka (gubitka), poreza na dobit i rezultata poslovanja (dobit ili gubitak) u određenom poslovnom/vremenskom razdoblju tj. obračunskom razdoblju (financijskoj godini), koje je najčešće kalendarska godina (Bešvir, 2008:23).

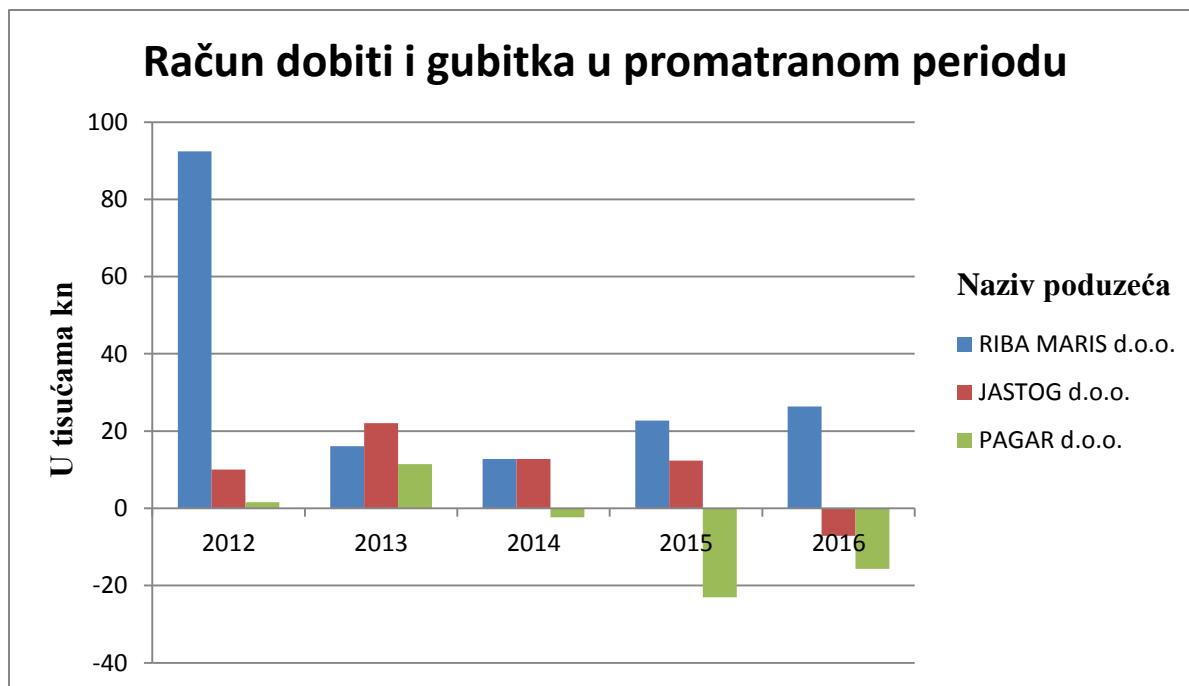
Račun dobiti i gubitka daje informacije o djelatnosti poduzetnika u cijelom poslovnom razdoblju, primjerice o prodanim proizvodima ili uslugama koje su u računu dobiti i gubitka iskazane kao poslovni prihodi, ili o utrošenim sirovinama i materijalima koji su u računu dobiti i gubitka iskazani kao poslovni rashodi. Osim prihoda i rashoda poduzetnika račun dobiti i gubitka daje informaciju o rezultatu poslovanja poduzetnika, koji je jednak prihodima smanjenim za rashode i porez u slučaju da ga je poduzetnik dužan platiti (Deželjin i sur., 1994: 220).

Rezultat poslovanja poduzetnika može biti pozitivan ili negativan. Račun dobiti i gubitka pruža najviše informacija o tome je li poduzetnik ostvario učinkovitost poslovanja tj. da li je ostvario dobitak. Pokazuje profitabilnost poslovanja tvrtke tijekom nekog vremenskog razdoblja.

PODUZEĆE	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
RIBA MARIS d.o.o.	92.431	16.080	12.794	22.717	26.365
JASTOG d.o.o.	10.048	22.068	12.794	12.373	-7.112
PAGAR d.o.o.	1.578	11.428	-2.284	-23.065	-15.646

Tablica 3. Ostvareni prihodi ili gubitci u računu dobiti i gubitka odabranih poduzeća u promatranom razdoblju

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Grafikon 1. Prikaz računa dobiti i gubitka

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Iz navedene tablice može se zaključiti kako poduzeće Riba Maris d.o.o. u promatranom vremenskom razdoblju bilježi značajne oscilacije u ostvarenim prihodima. Najveći prihodi zabilježeni su tijekom 2012. godine, dok se najmanji prihodi bilježe tijekom 2014. godine. Poduzeće Jastog d.o.o. bilježi značajne oscilacije u ostvarivanju prihoda i gubitaka. Najveći prihodi ostvareni su 2013. godine, dok je u 2016. godini zabilježen poslovni gubitak u iznosu od 7.112,00 kuna. Poduzeće Pagar d.o.o. u promatranom razdoblju najveće prihode bilježi 2013. godine u iznosu od 11.428,00 kuna, dok poduzeće od 2014. godine posluje s gubitkom. Najveći gubitak u poslovanju Jastog d.o.o. bilježi u 2015. godini kada je gubitak iznosio 23.065,00 kuna.

4. USPOREDBA REZULTATA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

U ovom poglavlju biti će izvršena usporedba i analiza uspješnosti poslovanja odabranih poduzeća iz sektora morskog ribarstva sa područja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2012.-2016. godine. Odabrana poduzeća su Riba Maris d.o.o, Jastog d.o.o i Pagar d.o.o. Analiza uspješnosti poslovanja biti će prikazana kroz tri izračuna kojima se utvrđuje rezultat uspješnosti poslovanja - likvidnost, rentabilnost i ekonomičnost.

4.1. Pokazatelji likvidnosti odabranih poduzeća

Načelo likvidnosti ima dvostruko značenje (Marković, 2000:11).

U širem smislu se pod likvidnošću podrazumijeva sposobnost pretvaranja dijelova imovine iz jednog oblika u drugi. To je sposobnost cirkuliranja (obrtnja) imovine, prije svega kratkotrajne (obrtnih sredstava) u poslovanju. Glede toga, likvidno trgovačko društvo je ono trgovačko društvo u kojem imovina nesmetano teče u kružnom tijeku i pretvara se iz novčanog u nenovčane oblike, te iz nenovčanih oblika u novčani. Nelikvidno trgovačko društvo je trgovačko društvo u kojem imovina sporo teče, ili teče s prekidima, zbog poremećaja u nekoj od faza kružnog tijeka: nabavi, proizvodnji, prodaji, naplati potraživanja itd. Gospodarstvo je likvidno ako u njemu nesmetano teku robni i novčani tijekovi. Ako u gospodarstvu nastupe poremećaji u robno-novčanim tijekovima, privremeni ili trajni, gospodarstvo ima poremećenu likvidnost. Likvidnost trgovačkog društva shvaćena kao „tečenje imovine“ mjeri se koeficijentom „tečenja“ (obrtnja) ukupne kratkotrajne imovine i njenih pojedinih dijelova (npr. potraživanja od kupaca, zaliha i slično.) ili brojem dan vezivanja, odnosno brojem dana trajanja jednog obrtnja u određenom vremenu, najčešće u razdoblju od jedne godine. Veći koeficijent obrtnja kratkotrajne imovine znači da je broj dana vezivanja imovine manji i brzina „tečenja“ veća. Tada je likvidnost imovine veća i obrnuto.

U užem smislu likvidnost je sposobnost nenovčane imovine da se pretvori u novac (gotovinu). To je zapravo unovčivost (utrživost) imovine, posebice kratkotrajne. No može se govoriti i o utrživosti trgovačkog društva, jer se i trgovačka društva prodaju i unovčavaju na tržištu. Tečenje imovine u kružnom tijeku poslovanja udaljava ili približava tu imovinu od novčanog oblika. Prema stupnju unovčivosti, najlikvidnija je kratkotrajna imovina (obrtna sredstva). Novac je apsolutno likvidan jer je već u gotovinskom obliku. Kratkoročni lako utrživi

vrijednosni papiri su vrlo likvidni, ako se mogu brzo prodati bez smanjenja prodajne cijene. Potraživanja od kupaca su likvidnija ako se mogu brzo naplatiti. Nenaplativa potraživanja su nelikvidna jer se ta imovina neće nikada naplatiti. Zalihe (sirovina i materijala, nedovršenih proizvoda i gotovih proizvoda) su manje likvidne od novca, kratkoročnih vrijednosnica, potraživanja od kupaca itd. No neke zalihe sirovina i materijala, gotovih proizvoda mogu se brzo unovčiti ako se prodaju po sniženoj cijeni, ali tada trgovačko društvo gubi dio prihoda, smanjuje financijski rezultat i rentabilnost poslovanja.

Pojam likvidnosti možemo najlakše proučiti kroz likvidnost banaka. Brojni su čimbenici koji utječu na likvidnost banke, pa je njihova analiza i ocjena nužna kako bi se pratilo i održalo likvidno poslovanje banke. Važni su ročnost i valutna struktura u financijskom i kreditnom potencijalu, opseg priljeva i odljeva u financijskim tokovima, stabilnost u poslovanju klijenata, stabilnost nacionalne novčane jedinice i stanje bilance plaćanja. Ovisno o vremenu konvertiranja aktive banke u novac središnje banke, razlikujemo tri stupnja likvidnosti: primarnu, sekundarnu, i tercijarnu likvidnost (Rose, 1991: 335).

Primarnu likvidnost, se sastoji od gotovine u blagajni i trezoru, imovine položene kod središnje banke, potraživanja od drugih banaka i ostala gotovinska aktiva (Božina, 1999: 251).

Sekundarna likvidnost, obuhvaća primarnu likvidnost uvećanu za najlikvidniju aktivu banaka koja nije ušla u sastav primarne likvidnosti. To su mjenice i vrijednosni papiri s rokom dospijeaća do jedne godine (uz uvjet da se u kratkom roku mogu pretvoriti u novac), rezervni fond banke, iznosi posebne rezerve likvidnosti, obvezne rezerve kod središnje banke (ako se mogu koristiti pod određenim uvjetima za likvidnost banke), pozitivan saldo na računima kod banaka u inozemstvu, iznosi kredita kod središnje banke i potraživanja sposobna za refinanciranje kod središnje banke (Božina, 1999: 251).

Tercijarnu likvidnost čine ulaganja koja se ne mogu pretvoriti u novac prije njihovog dospijeaća. To su mjenice koje se ne mogu eskontirati, razne pozajmice, financijski udjeli i slični oblici ulaganja. Primarna, sekundarna i tercijarna likvidnost banke ovise o strukturi ulaganja u aktivi banke i brzini njihova konvertiranja u novac (Božina, 1999: 251).

Postoje novčana likvidnost i likvidnost imovine kao dva oblika likvidnosti. Novčana likvidnost je sposobnost plaćanja tekućih obveza o dospijeaću, koja s obzirom na trajanje

likvidnosti, može biti sadašnja ili statična i (naziva se i bilančna likvidnost, odnosi se na trenutnu mogućnost isplate dospjelih obveza), plansku ili dinamičnu (odnosi se na mogućnost isplate dospjelih obveza), optimalnu i opću likvidnost (u svezi s potrebnim tekućim potraživanjima s obzirom na postojeće obveze). Opća likvidnost utvrđuje se iz odnosa tekuće aktive i kratkoročnih obveza. Koeficijent opće likvidnosti utvrđujemo kao (tekuća aktiva / tekuće obveze). Likvidnost imovine predstavlja sposobnost pretvaranja imovine u novčani oblik, a određena je vremenom i opsegom unovčivosti. Kraće vrijeme unovčavanja imovine označava viši stupanj likvidnosti i obratno. Najviši stupanj likvidnosti imamo kada su svi dijelovi imovine unovčivi u određenom vremenu.

PODUZEĆE	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
RIBA MARIS d.o.o.	1,31	1,56	1,56	0,5	0,46
JASTOG d.o.o.	0,38	0,46	0,53	0,68	0,53
PAGAR d.o.o.	0,168	0,25	0,8	0,0038	0,074

Tablica 4. Tekuća likvidnost odabranih poduzeća u promatranom razdoblju

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Poduzeće Riba Maris d.o.o. najveću likvidnost bilježi tijekom 2013. i 2014. godine kada je ona iznosila 1,56, dok najmanju likvidnosti bilježi 2016. godine kada je ona iznosila 0,46. Poduzeće jastog d.o.o. najveću likvidnost bilježi tijekom 2015. godine kada je ona iznosila 0,68 dok najmanju likvidnosti bilježi 2012. godine kada je ona iznosila 0,38. Pagar d.o.o. najveću likvidnost bilježi tijekom 2014. godine kada je ona iznosila 0,8, dok najmanju likvidnosti bilježi 2015. godine kada je ona iznosila 0,0038.

4.2. Pokazatelji rentabilnosti odabranih poduzeća

Rentabilnost je jedan od pokazatelja uspješnosti poslovanja kojim poduzeće nastoji sa što manje angažiranih odnosno uloženi sredstava ostvariti što veći financijski rezultat. Iz ove definicije proizlazi da je poduzeću u interesu ostvariti dobit. Samo u tom slučaju se može reći da je poslovalo rentabilno. U slučaju ostvarenog gubitka, poduzeće je nerentabilno (Grubišić, 2007: 261).

Danas se češće i u teoriji i u praksi koriste sljedeća dva pokazatelja rentabilnosti kao što su:

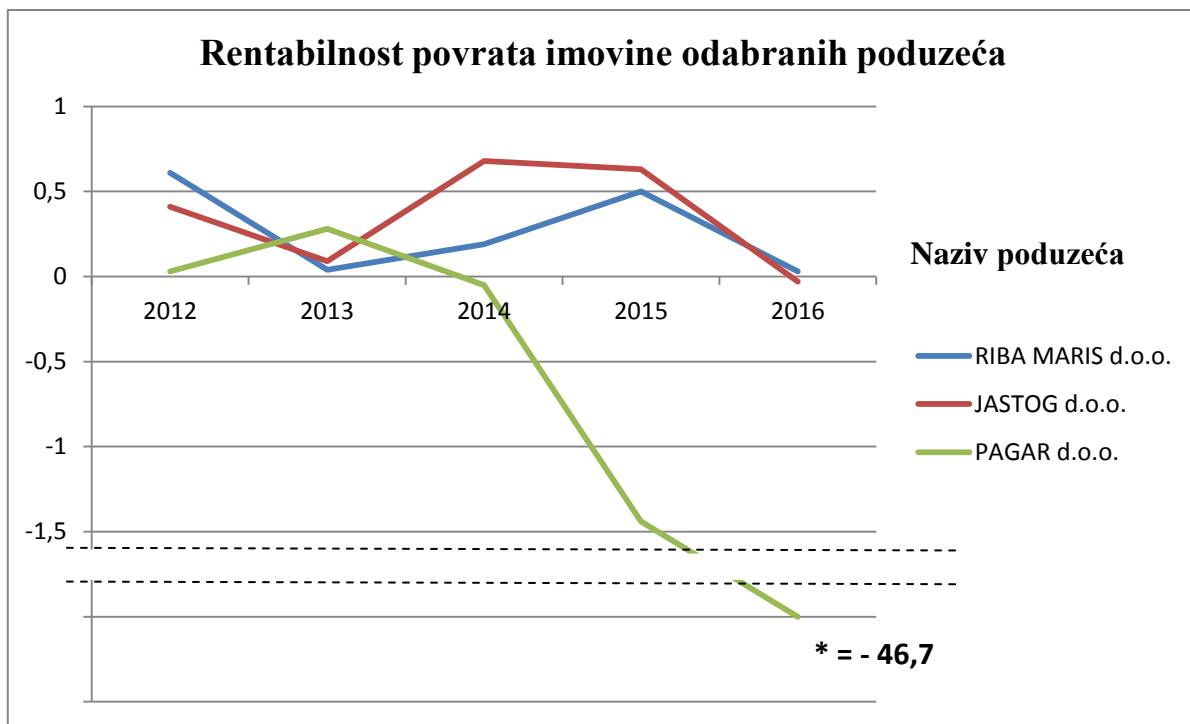
1. Return on Assets (ROA)- povrat imovine
2. Return on Equity (ROE)- povrat kapitala

U nastavku će biti prikazana rentabilnost povrata imovine.

PODUZEĆE	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
RIBA MARIS d.o.o.	0,61	0,04	0,19	0,5	0,03
JASTOG d.o.o.	0,41	0,09	0,68	0,63	-0,03
PAGAR d.o.o.	0,03	0,28	-0,05	-1,44	-46,7

Tablica 5. Rentabilnost povrata imovine odabranih poduzeća u promatranom razdoblju

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Grafikon 2. Prikaz rentabilnosti povrata imovine odabranih poduzeća

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Poduzeće Riba Maris d.o.o. najveću rentabilnost bilježi tijekom 2012. godine kada je ona iznosila 0,61, dok najmanju rentabilnost bilježi 2016. godine kada je ona iznosila 0,03. Poduzeće Jastog d.o.o. najveću rentabilnost bilježi tijekom 2014. godine kada je ona iznosila 0,68 dok najmanju rentabilnost bilježi 2016. godine kada je ona iznosila -0,03. Poduzeće Pagar d.o.o. najveću rentabilnostt bilježi tijekom 2013. godine kada je ona iznosila 0,28, dok najmanju rentabilnost bilježi 2016. godine kada je ona iznosila -46,70.

* Poduzeće Pagar d.o.o zbog izrazito male zabilježene aktive i pasive (svega 335) te znatnih gubitaka u 2016. godini ima rentabilnost od -46,70 što je na grafikonu zbog velike razlike u prikazivanju tj velike oscijalacije u odnosu na druge rezultate prikazano prilagođeno sadržaju grafikona tj. zvjezdicom (*).

4.3. Pokazatelji ekonomičnosti odabranih poduzeća

Ekonomičnost pokazuje odnos učinaka i troškova vezanih za sve uložene proizvodne čimbenike. Jednostavan način izračunavanje ekonomičnosti jeste stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ti pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti). Ovisno o vrijednosti koju mogu imati izračunati koeficijenti, poslovanje može biti ekonomično ($e > 1$), neekonomično ($e < 1$) ili na granici ekonomičnosti ($e = 1$) (Žager i Žager, 1999.)

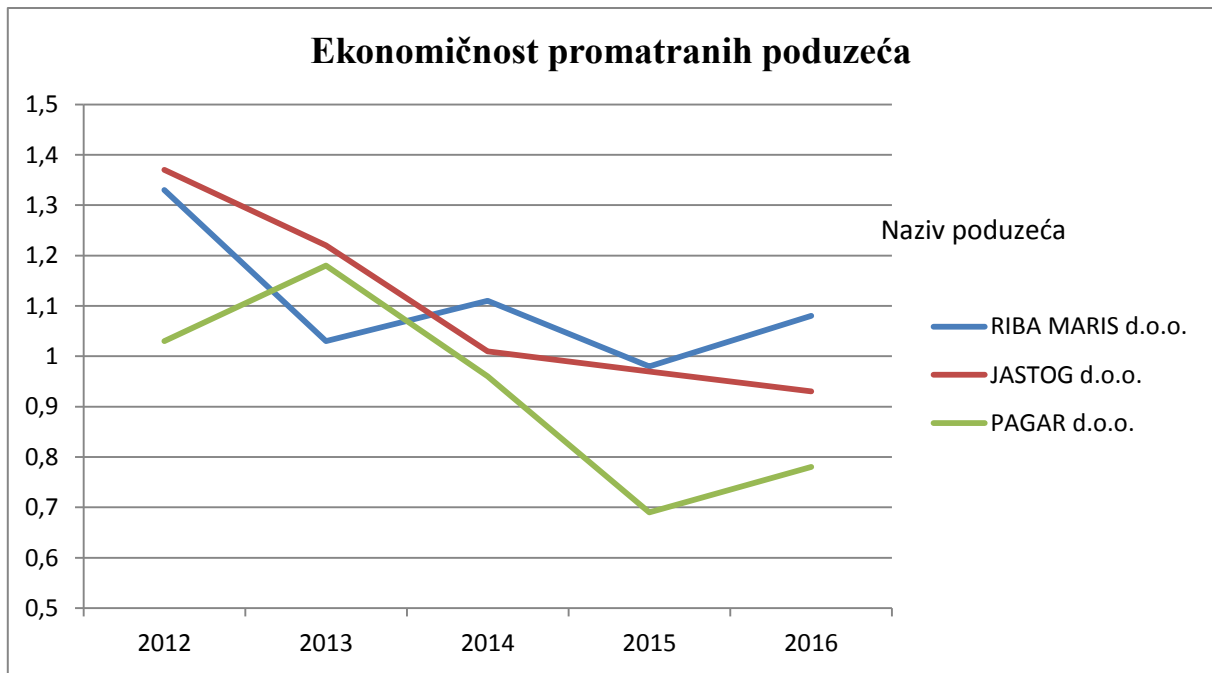
Kod nas najčešći pokazatelji ekonomičnosti poslovanja su ekonomičnost ukupnog poslovanja (ukupni prihodi/ukupni rashodi), ekonomičnost prodaje (poslovni prihodi/poslovni rashodi), ekonomičnost financijskih aktivnosti (prihodi od financiranja/rashodi financiranja)(Vidučić, Pepur i Šimić Šarić, 2015.)

U nastavku će biti prikazana ekonomičnost financijskih aktivnosti. Ekonomičnost financijskih aktivnosti izračunava se stavljanjem u odnos prihoda od financiranja i rashoda od financiranja te je potrebno ostvariti prihode od financiranja za pokriće nastalih rashoda ovih aktivnosti.

PODUZEĆE	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
RIBA MARIS d.o.o.	1,33	1,03	1,11	0,98	1,08
JASTOG d.o.o.	1,37	1,22	1,01	0,97	0,93
PAGAR d.o.o.	1,03	1,18	0,96	0,69	0,78

Tablica 6. Ekonomičnost financijskih aktivnosti odabranih poduzeća u promatranom razdoblju

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Grafikon 3. Prikaz ekonomičnosti odabranih poduzeća

Izvor: Izrada autora prema podacima FINE

Poduzeće Riba Maris d.o.o. ekonomičnost bilježi tijekom nekoliko godina poslovanja, dok je najveća ekonomičnost zabilježena tijekom 2012. godine kada je ona iznosila 1,33, dok se najviše neekonomično poslovanje bilježi tijekom 2015. godine kada je neekonomičnost iznosila 0,98.

Poduzeće Jastog d.o.o. ekonomičnost bilježi tijekom nekoliko godina poslovanja, dok je najveća ekonomičnost zabilježena tijekom 2012. godine kada je ona iznosila 1,37, dok se najviše neekonomično poslovanje bilježi tijekom 2016. godine kada je neekonomičnost iznosila 0,93.

Poduzeće pagar d.o.o. ekonomičnost bilježi tijekom nekoliko godina poslovanja, dok je najveća ekonomičnost zabilježena tijekom 2013. godine kada je ona iznosila 1,18, dok se najviše neekonomično poslovanje bilježi tijekom 2015. godine kada je neekonomičnost iznosila 0,69.

5. RASPRAVA

Poduzeća čije je poslovanje vezano uz morsko ribarstvo na području Šibensko – kninske županije u razdoblju od 2012. – 2016. godine bilježe značajne probleme u poslovanju. Svakako je na to utjecala recesija i loši gospodarski uvjeti koji se javljaju na području cijele Republike Hrvatske.

Analizirajući poduzeća Riba Maris d.o.o., Jastog d.o.o. i Pagar d.o.o. može se vrlo lako zaključiti kako samo poduzeće Riba Maris d.o.o. ostvaruje stabilno poslovanje gdje se u promatranom razdoblju javlja pozitivan financijski rezultat. Poduzeća Jastog d.o.o. i Pagar d.o.o. u posljednjoj, 2016. godini bilježe gubitke u poslovanju.

Kako se poduzeća nalaze u vrlo nezavidnoj situaciji svakako je potrebno da se osigura potpora ribarstvu koja će omogućiti daljnji razvoj sektora ribarstva i povećati njegovu konkurentnost, unaprijediti proizvode kapacitete u uzgoju i prerađivačkoj industriji te zaštititi okoliš.

Potpore ribarstvu svakako moraju obuhvaćati mehanizme poput strukturnih potpora, državnih potpora i cjenovnih potpora. Najnovija tehnološka rješenja u komunikacijskim sustavima, izmijenjenim navikama potrošača ribe, novim načinom pripreme ribe za tržište, pojavljivanjem velikih robnih lanaca koji stvaraju ugovorne odnose, uz sve dinamičniji način življenja stvorili su nove oblike trženja. Najveći potrošači ribe značajno su izmijenili postojeći sistemi nabave i distribucije ribe, te se veleprodaja i distribucija ribe odvija u veletržnicama za ribu.

Koliko je važan značaj ribarstva za Šibensko – kninsku županiju potvrđuje činjenica kako je 3. svibnja 2016. godine održana osnivačka skupština Lokalne akcijske grupe u ribarstvu (LAGUR) "Galeb" u kojoj se osnovala Lokalna akcijska grupa u ribarstvu (LAGUR) ili Fisheries Local Action Group (FLAG). Lokalna akcijska grupa u ribarstvu (LAGUR) ili Fisheries Local Action Group (FLAG) je poseban oblik lokalne akcijske grupe specijalizirane za područje ribarstva, prerade ribe i akvakulture (Udruga argonauta u upravnom odboru novonastale LAGUR.a „Galeb“, dostupno na: <https://www.argonauta.hr/3026/udrug-a-argonauta-upravnom-odboru-novoosnovane-lokalne-akcijske-grupe-ribarstvu-galeb/>).

Osnivači LAGUR "Galeb" su šest jedinica lokalne samouprave na području Šibensko-kninske županije: Grad Skradin, Grad Vodice, Općina Tribunj, Općina Tisno, Općina Murter-Kornati i Općina Pirovac koji zajedno čine ribarstveno područje LAGUR-a (Udruga argonauta u upravnom odboru novonastale LAGUR.a „Galeb“, dostupno na: <https://www.argonauta.hr/3026/udruga-argonauta-upravnom-odboru-novoosnovane-lokalne-akcijske-grupe-ribarstvu-galeb/>).

Dvadeset od 27 zemalja članica Europske unije će u programskom periodu od 2014 - 2020 sudjelovati u lokalnom razvoju ribarstvenog područja pod vodstvom zajednice. Za razliku od svih ostalih zemalja članica EU koje sada ulaze u drugo programsko razdoblje, Hrvatska po prvi puta ulazi u ovaj način suradnje i organiziranja u ribarstvenom području po načelu lokalnog razvoja vođenog zajednicom (Udruga argonauta u upravnom odboru novonastale LAGUR.a „Galeb“, dostupno na: <https://www.argonauta.hr/3026/udruga-argonauta-upravnom-odboru-novoosnovane-lokalne-akcijske-grupe-ribarstvu-galeb/>).

Naglasak lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu do 2020.godine biti će na sljedećim područjima (Udruga argonauta u upravnom odboru novonastale LAGUR.a „Galeb“, dostupno na: <https://www.argonauta.hr/3026/udruga-argonauta-upravnom-odboru-novoosnovane-lokalne-akcijske-grupe-ribarstvu-galeb/>):

- Stvaranje radnih mjesta, borba protiv siromaštva i socijalna inkluzija
- Klimatske promjene i pretvorba energije
- Plavi rast - dugoročna strategija koja podržava održivi i inkluzivni razvoj u obalnim zajednicama
- Utjecaj Zajedničke ribarstvene politike na ribarstveno područje

6. ZAKLJUČAK

Gospodarska djelatnost prerade i uzgoja ribe, rakova i školjki je izuzetno važna djelatnost za razvoj hrvatskog gospodarstva. Poslovanje poduzeća na području Šibensko – kninske županije pokazuju negativne poslovne rezultate u proizvodnji iako Hrvatska ima velika bogatstva za razvoj djelatnosti pa se s obzirom na postojeće potencijale mogu postizati značajniji rezultati u navedenoj djelatnosti.

Velik problem veže se uz lošu stimulaciju države za razvitak navedene gospodarske grane, ali i uz općine, gradove i županije koje moraju uložiti veća financijska sredstva kada je riječ o infrastrukturi koja će olakšati daljnji razvitak poslovanja.

Analizirajući financijska izvješća odabranih poduzeća u ovom radu, može se zaključiti kako su loši gospodarski uvjeti i recesija u Republici Hrvatskoj značajno utjecali na poslovne rezultate, pa su poduzeća poslovala s gubitkom ili iznimno malim dobitkom.

Koliki je značaj morskog ribolova potvrđuje činjenica da je u 2016. godini osnovana Lokalna akcijska grupa u ribarstvu koju su osnovale jedinice lokalne samouprave s područja Šibensko – kninske županije.

U budućnosti će svakako poduzeća iz gospodarske djelatnosti prerade i uzgoja ribe, rakova i školjki s područja Šibensko – kninske županije uložiti značajnije napore kako bi se ponovno poslovanje dovelo na zadovoljavajuću razinu, a značajnu će ulogu u tome imati jedinice na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini.

LITERATURA

1. Bešvir, B.: Kako čitati i analizirati financijske izvještaje, Biblioteka računovodstvo, RriF, Zagreb, 2008.
2. Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M.: Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *Oeconomica Jadertina* 1/2011, 2011.
3. Božina, L.: Monetarna politika i likvidnost hrvatskog gospodarstva, *Ekonomski pregled*, 50 (9), 1999.
4. Cairns, D: Vodič za primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda, Faber & Zgombić Plus, Zagreb, 1996.
5. Deželjin J. i sur.: Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovodstva i financijskih djelatnika, Zagreb, 1994.
6. Ožanić, M: Pojmovnik pojmova iz poduzetništva, Razvojna agencija, Zagreb, 2011.
7. Guzić, Š.: Obvezna financijska i porezna izvješća poduzetnika za godinu 2005., Zagreb, Računovodstvo, revizija i financije, RRIF, 2006.
8. Marković, I.: Financiranje, teorija i praksa financiranja trgovačkih društava, RRIF plus, Zagreb, 2000.
9. Rose, P.S.: O mjeranju likvidnosti, Commercial Bank Management, Boston, 1991.
10. Ivanović, Z.: Financijski menadžment, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 1997.
11. Temeljni kapital, dostupno na: <http://www.poslovni.hr/leksikon/temeljni-kapital-1050>
12. Tracy, J.A. : Kako čitati i razumjeti financijski izvještaj, Jakubin i sin, Zagreb, 1996.
13. Udruga argonauta u upravnom odboru novonastale LAGUR.a „Galeb“, dostupno na: <https://www.argonauta.hr/3026/udruga-argonauta-upravnom-odboru-novoosnovane-lokalne-akcijske-grupe-ribarstvu-galeb/>

14. Vidučić, L.J., Pepur, S. i Šimić Šarić, M.: Financijski menadžment, RRiF Plus, Zagreb, 2015.
15. Zadržana dobit, dostupno na: <http://www.poslovnih.hr/leksikon/zadržana-dobit-1584>
16. Zakon o računovodstvu, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-računovodstvu>
17. Žager, K., Mamić Sačec, I., Sever, S., Žager, L.: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, 2008.

PRILOZI

Prilog 1. Bilanca poduzeća Riba Maris d.o.o. za 2016. godinu

iznosi u kunama

Bilanca za poduzetnike			
Na dan: 31.12.2016.			
Naziv pozicije	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
AKTIVA			
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL		-	-
B) DUGOTRAJNA IMOVINA		561.945	1.007.162
I. NEMATERIJALNA IMOVINA		-	-
II. MATERIJALNA IMOVINA		561.945	1.007.162
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		-	-
IV. POTRAŽIVANJA		-	-
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA		-	-
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA		105.115	111.595
I. ZALIHE		13.243	19.974
II. POTRAŽIVANJA		81.542	27.509
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		-	-
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI		10.330	64.112
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI		-	-
E) UKUPNO AKTIVA		667.060	1.118.757
F) IZVANBILANČNI ZAPISI		-	-
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE		259.842	286.207
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL		32.700	32.700
II. KAPITALNE REZERVE		-	-
III. REZERVE IZ DOBITI		-	-
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE		-	-
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI		-	-
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK		204.425	227.142
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE		22.717	26.365
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES		-	-
B) REZERVIRANJA		-	-
C) DUGOROČNE OBVEZE		200.000	589.958
D) KRATKOROČNE OBVEZE		207.218	242.591
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA		-	-
F) UKUPNO - PASIVA		667.060	1.118.756
G) IZVANBILANČNI ZAPISI		-	-

Prilog 2. Bilanca poduzeća Jastog d.o.o. za 2016. godinu

iznosi u kunama

Bilanca za poduzetnike			
Na dan: 31.12.2016.			
Naziv pozicije	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
AKTIVA			
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL		-	-
B) DUGOTRAJNA IMOVINA		108.516	94.987
I. NEMATERIJALNA IMOVINA		-	-
II. MATERIJALNA IMOVINA		108.516	94.987
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		-	-
IV. POTRAŽIVANJA		-	-
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA		-	-
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA		136.532	98.161
I. ZALIHE		-	-
II. POTRAŽIVANJA		116.037	52.636
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		-	-
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI		20.495	45.525
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI		-	-
E) UKUPNO AKTIVA		245.048	193.148
F) IZVANBILANČNI ZAPISI		-	-
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE		-350.583	-357.695
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL		20.600	20.600
II. KAPITALNE REZERVE		-	-
III. REZERVE IZ DOBITI		-	-
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE		-	-
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI		-	-
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK		-383.556	-371.183
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE		12.373	-7.112
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES		-	-
B) REZERVIRANJA		-	-
C) DUGOROČNE OBVEZE		396.627	367.834
D) KRATKOROČNE OBVEZE		199.004	183.009
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA		-	-
F) UKUPNO – PASIVA		245.048	193.148
G) IZVANBILANČNI ZAPISI		-	-

Prilog 3. Bilanca poduzeća Pagar d.o.o. za 2016. godinu

iznosi u kunama

Bilanca za poduzetnike			
Na dan: 31.12.2016.			
Naziv pozicije	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
AKTIVA			
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL		-	-
B) DUGOTRAJNA IMOVINA		15.899	-
I. NEMATERIJALNA IMOVINA		-	-
II. MATERIJALNA IMOVINA		15.899	-
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		-	-
IV. POTRAŽIVANJA		-	-
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA		-	-
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA		17	335
I. ZALIHE		-	-
II. POTRAŽIVANJA		6	3
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		-	-
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI		11	332
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI		-	-
E) UKUPNO AKTIVA		15.916	335
F) IZVANBILANČNI ZAPISI		-	-
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE		11.510	-4.136
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL		81.500	81.500
II. KAPITALNE REZERVE		-	-
III. REZERVE IZ DOBITI		-	-
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE		-	-
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI		-	-
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK		-46.925	-69.990
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE		-23.065	-15.646
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES		-	-
B) REZERVIRANJA		-	-
C) DUGOROČNE OBVEZE		-	-
D) KRATKOROČNE OBVEZE		4.406	4.471
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA		-	-
F) UKUPNO – PASIVA		15.916	335
G) IZVANBILANČNI ZAPISI		-	-

Prilog 4. Račun dobiti i gubitka poduzeća Riba Maris d.o.o. za 2016. godinu

30.08.2017 11:27:58

Osnovni podaci o poslovnom subjektu	
OIB/Matični broj:	91154431172 / 02885298
Tvrčka:	RIBA MARIS d.o.o.
Adresa:	Zađarska 71, 22000 ŠIBENIK
Datum predaje:	29.06.2017.

iznosi u kunama

Račun dobiti i gubitka za poduzetnike			
Za razdoblje: 01.01.2016. - 31.12.2016.			
Naziv pozicije	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
I. POSLOVNI PRIHODI		636.218	708.623
II. POSLOVNI RASHODI		642.910	650.423
III. FINANCIJSKI PRIHODI		54.344	5.632
IV. FINANCIJSKI RASHODI		14.250	23.300
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM		-	-
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		-	-
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM		-	-
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		-	-
IX. UKUPNI PRIHODI		690.562	714.255
X. UKUPNI RASHODI		657.160	673.723
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		33.402	40.532
XII. POREZ NA DOBIT		10.685	14.167
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		22.717	26.365

Prilog 5. Račun dobiti i gubitka poduzeća Jastog d.o.o. za 2016. godinu

30.08.2017 11:30:26

Osnovni podaci o poslovnom subjektu	
OIB/Matični broj:	53230102138 / 03849988
Tvrtka:	JASTOG, d.o.o.
Adresa:	Ulica Knezova Bribirskih 63, 22202 PRIMOŠTEN
Datum predaje:	30.04.2017.

iznosi u kunama

Račun dobiti i gubitka za poduzetnike			
Za razdoblje: 01.01.2016. - 31.12.2016.			
Naziv pozicije	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
I. POSLOVNI PRIHODI		141.514	169.005
II. POSLOVNI RASHODI		144.854	180.042
III. FINANCIJSKI PRIHODI		18.806	7.175
IV. FINANCIJSKI RASHODI		-	3.250
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM		-	-
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		-	-
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELJUJUĆIM INTERESOM		-	-
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		-	-
IX. UKUPNI PRIHODI		160.320	176.180
X. UKUPNI RASHODI		144.854	183.292
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		15.466	-7.112
XII. POREZ NA DOBIT		3.093	-
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		12.373	-7.112

Prilog 6. Račun dobiti i gubitka poduzeća Pagar d.o.o. za 2016. godinu

30.08.2017 11:25:08

Osnovni podaci o poslovnom subjektu	
OIB/Matični broj:	31997066265 / 03557740
Tvrtka:	PAGAR, d.o.o.
Adresa:	Podvrh 11, 22212 TRIBUNJ
Datum predaje:	30.04.2017.

iznosi u kunama

Račun dobiti i gubitka za poduzetnike			
Za razdoblje: 01.01.2016. - 31.12.2016.			
Naziv pozicije	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
I. POSLOVNI PRIHODI		52.297	57.644
II. POSLOVNI RASHODI		75.364	73.291
III. FINANCIJSKI PRIHODI		2	1
IV. FINANCIJSKI RASHODI		-	-
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM		-	-
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		-	-
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM		-	-
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		-	-
IX. UKUPNI PRIHODI		52.299	57.645
X. UKUPNI RASHODI		75.364	73.291
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		-23.065	-15.646
XII. POREZ NA DOBIT		-	-
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		-23.065	-15.646

SAŽETAK

U ovom radu definirani su financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja kojima su se uspoređivala poduzeća s ciljem prikazivanja stanja u djelatnosti ribarstva, točnije u sektoru morske akvakulture u Šibensko – kninskoj županiji. Analizom financijskih pokazatelja može se zaključiti kako unatrag pet godina poduzeća imaju značajne probleme u poslovanju, na što je zasigurno utjecala recesija i loši gospodarski uvjeti koji vladaju u Republici Hrvatskoj.

Kako bi se morska akvakultura podigla na bolju, kvalitetniju razinu i kako bi se poduzećima osiguralo olakšano poslovanje, svakako je potrebno da se država putem brojnih mjera uključi i osigura daljni razvitak akvakulture na području Šibensko – kninske županije, ali i cijele Republike Hrvatske.

Ključne riječi: poduzeća, morska akvakultura, financijski pokazatelji uspješnosti

SUMMARY

This paper defines the financial performance indicators that have been comparing companies in order to display the state of the fishing activities, in particular in the field of marine aquaculture in Šibenik - Knin County. By analyzing the financial indicators, it can be concluded that back to five years the companies have significant business problems, which was certainly affected by the recession and the bad economic conditions in the Republic of Croatia.

In order to raise the sea aquaculture to a better, better quality and to provide companies with easier operations, it is certainly necessary that the state through a number of measures be included and ensure further development of aquaculture in the area of Šibenik - Knin County as well as throughout the Republic of Croatia.

Keywords: companies, marine aquaculture, financial performance indicators